

# ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΒ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1934

ΑΡΙΘ. 48

## «ΠΡΟΗΓΜΕΝΑΙ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ»

Ἄφ' ὅτου ἐτεφοίτησε καὶ εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς ἢ πολὺ ἐκτος «ἰδεολογία» τοῦ μαρξισμού, μάλιστα ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ρωσικοῦ μπολσεβισμού, οἱ ὅπως δῆποτε μυηθέντες εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν ἀστικῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ προσηλυτισθέντες εἰς τὴν κομμουνιστικὴν παρεμβολὴν αἴφνης ἀνεκάλυψαν ὅτι αἱ παλαιὰ τῶν πεποιθήσεις ἦσαν στάσιμοι ἢ καὶ ὀπισθοδρομικαὶ ἀπέναντι τῶν νέων, αἱ ὁποῖαι ἐξεπήδησαν ὡς «προηγμένα» πεποιθήσεις νέας «ἰδεολογίας» ἢ καινοφανῆς αὐτῆ φιλοσοφία τῆς ζωῆς παρουσιασθεῖσα οὕτω ὡς προοδευτικὴ, ἐκηρύχθη προσωρισμένη νὰ ὠθήσῃ τὴν ἀκίνητον ἀνθρωπότητα πρὸς τὰ πρόσω, οἱ δὲ μύσται τῆς ὡς «πρωτοπόροι» ἐξώρμησαν διὰ νὰ δείξουν τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ βαδίσῃ διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν τέως εἰς πάντας ἀπόκρυφον εὐδαιμονίαν. «Νέοι πρωτοπόροι» λοιπὸν κρατοῦν ἀπὸ τίνος καὶ παρ' ἡμῖν τὴν δᾶδα τοῦ κοινωνικοῦ διαφωτισμοῦ, ὡς φωτεινὴ νεφέλη τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος προάγοντες τὸν κόσμον εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας τοῦ κομμουνισμού, τῆς ὁποίας τὰ ἐν τῇ σημερινῇ Ρωσίᾳ χάρματα ἀκούουν μακρόθεν οἱ στάσιμοι καὶ ὀπισθοδρομικοί, ἄγευστοι αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο δυστυχεῖς καὶ ἀξιοθρήνητοι.

Ἡ χαρακτηριστικὴ δὲ τῆς σημερινῆς προοδευτικότητος φράσις αὐτῆ τῶν «προηγμένων πεποιθήσεων» δὲν λέγεται κατακόρως ἀπὸ μόνων τῶν θιασωτῶν τῶν ἀρτιφανῶν τούτων κομμουνιστικῶν δαιμονίων πρὸς ἴδιον χαρακτηρισμόν· ἀκούεται καὶ ἀπὸ χειλέων ἀστικῶν, καὶ μάλιστα ἐπισημοτάτων, ἀλλὰ παραδόξως ὑπὸ ἔννοιαν διάφορον τῆς κομμουνιστικῆς. Ἐν τῇ περιπτώσει δηλ. ταύτῃ αἱ «προηγμένα πεποιθήσεις» διακρίνονται ρητῶς ἀπὸ τῶν «σαφῶς κομμουνίζουσῶν ἀντιλήψεων». Τοιοῦτοτρόπως ἡ φρασεολογία ἤρρισε ν' ἀποκτᾷ

μυστηριώδη τινὰ χαρακτῆρα, ἐφ' ὅσον, ὅταν μὲν χρησιμοποιῆται ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, σημαίνει κομμουνιστικὰς πεποιθήσεις, εἰς τὸ στόμα δὲ τυπικῶν ἀστῶν τοποθετεῖται μετὰ τῆς κομμουνιστικῆς καὶ τῆς ἀστικῆς ἰδεολογίας, χωρὶς νὰ ἀνήκῃ εἰς οὐδ' ἑτέραν, ἢ ἐκλαμβάνεται μετέχουσα καὶ τῶν δύο, οὕτω δὲ κατὰ τρόπον ἀκατάληπτον ἀποτελοῦσα συγκρασμὸν δύο ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων ἀντιλήψεων.

Ὅπως δῆποτε, ἢ κοινὴ περιέργεια ἐπιθυμεῖ νὰ διακριθῇ τί εἶνε, τέλος πάντων, αὐτὰ αἱ «προηγμένα πεποιθήσεις».

Ὅταν βλέπωμεν αὐτὰς ἀναγεγραμμένας εἰς τὸ λάβαρον τοῦ κομμουνισμού, ἐμφαίνουσι πάντως τὴν γνωστὴν «ἰδεολογίαν» του, ἦτοι τὸν μαρξισμόν, τοῦ ὁποίου βᾶσις εἶνε, ὡς γνωστόν, ἡ ὕλιστικὴ τῆς ἱστορίας ἀντίληψις, ὁ ἱστορικὸς ὕλισμός. Ἄλλ' ὅσον δῆποτε κἂν τρομοκρατικῶς καταδυναστεύῃ σήμερον τὰς δεκάδας τῶν ἑκατομμυρίων τοῦ ρωσικοῦ πληθυσμοῦ ὁ μᾶλλον ἄκρατος καὶ χυδαῖος ἐξ ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν τύπων τοῦ ὕλισμοῦ, ἐν εἶνε βέβαιον, ὅτι οὗτος οὐδέποτε ἀντιμετώπισε τόσῃν ἐκ μέρους τῆς ἐπιστήμης περιφρόνησιν καὶ ἀποκήρυξιν, ὅσῃν ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ συγχρόνου ἐπιστημονικοῦ πνεύματος. Ὁ ὕλισμὸς ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἐτάφη πλέον ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως, οὐδαμοῦ δὲ τοῦ γνησίου καὶ εἰλικρινοῦς καὶ ἀληθινοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου γίνεται περὶ αὐτοῦ λόγος σοβαρὸς ἢ ἀξιούται οἷας δῆποτε μνείας. Κατὰ τίνα λοιπὸν λόγον οἱ τόσον ἀποδεδειγμένως καθυστερημένοι ὀπαδοὶ ἐνὸς τόσον ὕλιστικοῦ συστήματος ἀξιούν νὰ ἐμφανίζωνται ἔχοντες «προηγμένας πεποιθήσεις», ἀφοῦ αἱ τοιαῦτα πεποιθήσεις εἶνε αἱ περισσότερον πασῶν ἀναχρονιστικαὶ καὶ καθυστερημένα;

Ἄλλὰ εἰς τὸ αὐτὸ θὰ κατηντῶμεν συμπέρασμα ἐὰν τὰς «προηγμένας πεποιθήσεις» ταύτας ἐδεχόμεθα ὡς διακρινομένας ἀπὸ τῶν

«σαφῶς κομμουνιζουσῶν ἀντιλήψεων», ὅπως ἐπιμένουν νὰ χαρακτηρίζουν αὐτὰς ἐπὶ τὸ μετριώτερον οἱ «σαφῶς» μὴ ὀπαδοὶ τοῦ κομμουνισμοῦ. Κατ' αὐτούς, δηλαδὴ, αἱ «προηγμένα πεποιθήσεις», ἐνῶ δὲν ἀντλοῦνται ἐκ τῆς ὕλιστικῆς μαρξικῆς κοσμοθεωρίας, δὲν εἶνε ὅμως καὶ καθαρῶς ἀστικά ὑπὸ τὴν ἐννοίαν πάντως τῆς δικαιοτέρας καὶ φιλανθρωποτέρας ρυθμίσεως τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, ἤτοι τῆς προσπαθείας δημιουργίας ἐνὸς κοινωνικοῦ καθεστῶτος ἀπηλλαγμένου τῶν ἀτελειῶν καὶ ἀδικιῶν τῆς κρατούσης ἀστικῆς καὶ κεφαλαιοκρατικῆς κοινωνικῆς τάξεως. Ἀποκήρυξις τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐνδεῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν, δικαιοτέρα κατανομή τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς, προσοχὴ εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, φιλανθρωποτέρα καὶ ἀνθρωπιστικώτερα πρὸς τὸν πλησίον συμπεριφορὰ.

Ἄλλὰ διὰ νὰ ἀποκληθῶν αἱ τοιαῦται ἰδέαι καὶ πεποιθήσεις «προηγμένα», θὰ ἔπρεπε νὰ γείνη ἀντιληπτὸν ὅτι μέχρι τοῦδε ἦσαν ἀνήκουστοι καὶ ὅτι πρώτην ταύτην φορὰν προσφέρονται εἰς τὴν κοινωνίαν. Τοῦτο ὅμως θὰ ἐσήμαινεν ὅτι οἱ κάτοχοι τῶν «προηγμένων» τούτων πεποιθήσεων ζῶσι παραδόξως τὴν πρὸ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐποχὴν ἐν μέσῳ εἰκοστῷ χριστιανικῷ αἰῶνι, καὶ οὐδέποτε ἤκουσαν ὅ,τι γνωρίζουν καὶ οἱ ἔσχατοι τῶν ἀνθρώπων: ὅτι, δηλαδὴ, τὴν τοιαύτην κοινωνικὴν δεοντολογίαν ἐδίδαξεν καὶ τὸν κόσμον ὁ Ὑπατος τῶν φιланθρώπων, ἢ, ὀρθότερον, ὁ Μόνος Φιλάνθρωπος, ἢ ἑνσαρκος Ἀγάπη, ἢ ἐνσάρκωσις τῆς Ἀγάπης. Ἡ «πρόοδος», λοιπόν, αὕτη, μὲ τὰ πτερὰ τῆς ὁποίας στολίζου ἐαυτοὺς οἱ περίφημοι πρωτοπόροι τῶν «προηγμένων πεποιθήσεων», εἶνε παμπάλαια, ἀριθμεῖ εἴκοσιν αἰῶνων ζωὴν, ἔχει ἡλικίαν δισχιλίων ἐτῶν, καὶ γλαῦκα εἰς Ἀθήνας κομίζου ὅσοι ἐμφανίζου αὐτὴν ὡς γέννημα τάχα τῆς ἐποχῆς των.

Συμβαίνει λοιπὸν ἐν σχέσει καὶ πρὸς τούτους τοὺς τύπους τοῦτο, ὅτι, τοιαῦτα πρεσβεύοντες, — ἂν τὰ πρεσβεύουν —, ἀποφεύγου νὰ ἐμφανίσουν ἑαυτοὺς ὡς «χριστιανούς»: προτιμοῦν νὰ κορδακίζωνται ὡς «προηγμένων πεποιθήσεων» κάτοχοι, διὰ νὰ μὴ ὑστεροῦν τῶν ἄλλων ἐκείνων «πρωτοπόρων» κατὰ τὴν

τόσον εἰς τὸν σημερινὸν συρμὸν προσφιλεῖ «προοδευτικότητα».

Θέλουν δηλαδὴ νὰ ἐμφανίζονται καὶ αὐτοὶ ὕλισται.

## Ἡ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ Τῇ ΜΕΣῃ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙ  
ΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἀριθ. πρωτ. 361

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1934

Πρὸς τὴν Α. Ε.

τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ ἀπέφυγε μέχρι τοῦδε νὰ ἐνοχλήσῃ ὑμᾶς διὰ ζητήματα τῶν τροφίμων αὐτῆς, καθ' ὅσον ἡ ὑφ' ὑμᾶς Κυβέρνησις ἄμα τῇ ἀνόδῳ αὐτῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ἔσπευσε νὰ ἐπιδείξῃ νομοθετικῶς τὸ ὑπὲρ αὐτῶν διαφέρον της. Ἐπειδὴ δ' ὅμως, ὡς μὴ ὄφειλε, καταβάλλοντα νῦν προσπάθειαι ὅπως περὶ αὐτὴ νὰ ἄρῃ τὴν ὑπὲρ τῶν θεολόγων δικαίαν εἰσμενείαν της, αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρακαλέσωμεν ὅπως ἐπιτραπῇ ἡμῖν, ἵνα διὰ τοῦ παρόντος ὑπομνήματος ἐκθέσωμεν πῶς ἔχει ἀκριβῶς τὸ ζήτημα, περὶ ὃ τοσοῦτος ἡγέρθη κατ' αὐτὰς θόρυβος.

Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους μέχρι τοῦ 1929, ὅτε ἐθεσπίσθη ἡ γνωστὴ «Ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις», ἐν τοῖς κατωτέροις σχολείοις τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, τοῖς λεγομένοις Ἑλληνικοῖς σχολείοις, διωρίζοντο ἀδιακρίτως φιλόλογοι ἢ θεολόγοι, οἵτινες—θεολόγοι—ἐδίδασκον πρὸς τοὺς θρησκευτικοῖς καὶ ἑλληνικὰ καὶ πάσης ἄλλης φύσεως μαθήματα, χωρὶς οὐδεμίαν ἀκουσθῆ ποτε διὰ τοῦτο διαμαρτυρία. Διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως ὅμως τοῦ 1929 κατηγορήθησαν τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, 460 τὸν ἀριθμὸν, ἐξ ὧν πολλά, 180 σήμερον τὸν ἀριθμὸν, μετετράπησαν εἰς διτάξια ἡμιγυμνάσια λειτουργοῦντα κυρίως ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρῳ, τὰ δὲ λοιπὰ συνεχωνεύθησαν πρὸς τὰ γυμνάσια τῶν πόλεων. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ αἱ κατώτεραι τάξεις πολλῶν γυμνασίων πόλεων ὑποδιαρροῦνται εἰς τμήματα, εἰς ἃ διορίζονται μόνον φιλόλογοι, ἂν καὶ θὰ ἐδικαιοῦντο νὰ διορίζωνται ἐν τοῖς τμήμασι τούτοις καὶ θεολόγοι, ἐφ' ὅσον αἱ δύο κατώτεραι γυμνασιακαὶ τάξεις δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ αἱ πρώην Β' καὶ Γ' Ἑλληνικοῦ, ἐνθα, ὡς εἴπομεν, ἐδικαιοῦντο οὗτοι νὰ διδάσκουν. Οὐ μόνον δὲ ἐν ταῖς κατωτέραις τάξεσι τοῦ γυμνασίου, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἡμιγυμνασίοις ἀπεκλείσθη ἐμμέσως δι' εἰδικῆς

διατάξεως τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ 1929 ὁ διορισμὸς θεολόγων, δικαιουμένων ἕκτοτε μόνον «ἐν ἐλλείψει φιλολόγων» νὰ διορίζωνται ἐν αὐτοῖς, δηλαδή οὐδέποτε, δεδομένου ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἰδρυθῆ καὶ νέα φιλοσοφικὴ σχολὴ ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ἀποτέλεσμα τῆς νέας ταύτης τῶν πραγμάτων τάξεως ἦτο, ὅτι οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ 1929 μέχρι τοῦ 1933 ἐπὶ 450 διορισθέντων λειτουργῶν τῆς Μέσης Ἐπαιδεύσεως οἶδεις διορίσθη θεολόγος, ἀλλὰ καὶ προσβλέπετο ὅτι ἐπὶ μίαν ὄλην δεκαπενταετίαν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διορισθῆ τοιοῦτος, καθ' ὅν χρόνον σήμερον μόνον ὑπάρχουσι 170 ἀδιόριστοι θεολόγοι.

Τὴν κατάφωρον ταύτην πρὸς τοὺς θεολόγους ἀδικίαν τοῦ νόμου τοῦ 1929 ἤλθε νὰ ἄρῃ, κ. Πρόεδρε, ἡ ὑφ' ἡμᾶς Κυβέρνησις κατὰ τὸ πορελθὸν ἔτος. τροποποιηθεισῶν μερίμνη αὐτῆς, διὰ τοῦ νόμου 5872, τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ νόμου ἐκείνου, οὕτως, ὥστε νὰ δύναται νὰ διορίζωνται ἀδιακρίτως «φιλόλογοι ἢ θεολόγοι» οὐ μόνον ἐν τοῖς ἡμιγυμνασίοις (ἄρθρ. 2), ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς δύο κατωτέραις τάξεσι τοῦ γυμνασίου, ἐφ' ὅσον αὐταὶ εἶναι διηρημέναι εἰς τμήματα (ἄρθρ. 31), χωρὶς οὐδεμία ν' ἀκουσθῆ ποθεν διαμαρτυρία οὔτε κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ εἰρημένου νόμου, οὔτε κατὰ τὴν περυσινὴν πρώτην ἐφαρμογὴν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο μετ' ἐκπλήξεως πολλῆς ἠκούσεν ἡ ἡμετέρα σχολὴ τὴν πρόσφατον, ἀλλ' ὄψιμον ἐξέγερσιν κατὰ τῶν θεολόγων, οἵτινες ἐκ τῶν 200 καὶ πλέον θέσεων, αἵτινες πρόκειται νὰ πληρωθῶσι κατ' αὐτάς, μόλις ἐλάβανον 35, ἐπὶ ἀθετήσει τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου τοῦ 1933, ἐπέπρωτο δέ, ὡς μὴ ὄφελε, χάρις εἰς τὰς φωνασκίας ταραξίων τινῶν νὰ ἀπολέσωσιν ἐξ αὐτῶν τὰς 15, παρὰ τὴν ρητὴν ὑπόσχεσιν τοῦ ἀξιότιμου ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργοῦ κ. Μακροπούλου, οὗ ἀναμφισβήτητον τυγχάνει τὸ ὑπὲρ τῶν θεολόγων διαφέρον. Καὶ ὡς ἂν μὴ ἦρκει τοῦτο, καταβάλλονται νῦν προσπάθειαι, ὅπως πρὸς τῇ ἀρμοστεύσει τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ μερίμνη τῆς ἡμετέρας Κυβερνήσεως ψηφισθέντος νόμου 5872 ἐξοβελισθῆ καὶ ἡ ἑτέρα εὐμενὴς ὑπὲρ τῶν θεολόγων διάταξις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἵνα οὕτως ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν τελειῶς ἀποκλείοντα τοὺς θεολόγους καὶ ἐκ τῶν ἡμιγυμνασίων νόμον τοῦ 1929, ὑπὸ τὴν πρόφασιν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τῶν εἰδικότητων.

Ἄλλ' ἐὰν θὰ προὔκειτο νὰ ἐφαρμοστῆ αὐστηρῶς ἡ ἀρχὴ αὕτη, τότε θὰ ἔπρεπε νὰ ἰσχύσῃ δι' ἅπαντα τὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους καὶ δι' ἅπαντα τὰ μαθήματα, ὅπερ θὰ ἦτο εὐκταῖον μὲν, ἀδύνατον δὲ ὑπὸ τὰς παρούσας οἰκονομικὰς τοῦ Κράτους συνθήκας. Δεδα-

μένου, λοιπόν, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῶν εἰδικότητων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοστῆ ἐν τοῖς ἡμιγυμνασίοις, θὰ ἦτο μεγάλη ἀδικία νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἰσχὺν ἡ διάταξις τοῦ νόμου τοῦ 1929, καθ' ἣν ἐν τοῖς σχολείοις τοῖτοις θὰ διορίζωνται μόνον φιλόλογοι διδάσκοντες καὶ τὰ θρησκευτικὰ, δι' ἃ εἶναι ἐντελῶς ἀναρμόδιοι καὶ ἀκατάλληλοι, ἐφ' ὅσον οὐδὲ ἐν θεολογικῶν μαθημάτων δὲν ἀκούουσιν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, καὶ νὰ ἀποκλείωνται ἐξ αὐτῶν ἐντελῶς οἱ θεολόγοι, οἵτινες ἐπὶ τετραετίαν ὄλην ἀκροῶνται ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ φιλολογικὰ, ἱστορικὰ, φιλοσοφικὰ καὶ παιδαγωγικὰ μαθήματα καὶ ἐξετάζονται εἰς αὐτὰ καὶ ἐπομένως εἶναι οὐ μόνον οἱ μόνον ἀρμόδιοι διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν θρησκευτικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπαρκῶς κατηρημένοι διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ἰστορίας, τοῦλάχιστον ἐν τοῖς ἡμιγυμνασίοις κατὰ ταῖς κατωτέραις γυμνασιακαῖς τάξεσιν, ὡς τοιοῦτοι δὲ θεωροῦνται ἔκπαλοι ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν ταῖς κατωτέραις ταύταις τάξεσι τῆς Μ. ἐκπαιδεύσεως δὲν διδάσκονται οὔτε Ὅμηρος, οὔτε Θουκυδίδης, οὔτε Δημοσθένης, οὔτε Πλάτων, οὔτε φιλοσοφία, ἀλλὰ μόνον Ξενοφῶν καὶ ὀλίγη ἱστορία.

Νομίζομεν, κ. Πρόεδρε, ὅτι ταῦτα εἶναι ἐπαρκῆ ἵνα πείσωσι περὶ τοῦ δικαίου τῶν θεολόγων πάντα καλῆς πίστεως συζητητὴν μὴ ἐμπνεόμενον ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῶν ζητούντων τὴν ἐκτόπισιν τῶν θεολόγων καὶ τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἔχομεν δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ταῦτα λαμβάνοντες πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ ὑμεῖς ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ εὐθυκροσίᾳ καὶ εὐσεβείᾳ ὑμῶν οὐ μόνον δὲν θέλετε ἀνεχθῆ νὰ ἀφαιρεθῆ πάλιν ἡ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως ἀποδοθεῖσα εἰς τοὺς θεολόγους δικαιοσύνη, ἀλλὰ πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιδειχθείσης ὑφ' ὑμῶν μέχρι τοῦδε εὐμενεῖας θέλετε μεριμνήσει καὶ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν τε ὑπολειπομένων ἀδιορίστων θεολόγων καὶ τῶν μελλόντων νὰ λάβωσι τὸ πτυχίον αὐτῶν καὶ ἐν γένει περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ κλάδου τῶν θεολόγων. Τὴν βελτίωσιν δὲ ταύτην, ἀλλ' ἅμα καὶ τὸ πραγματικὸν συμφέρον τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως νομίζομεν ὅτι θὰ ἐξυπηρετοῦν τὰ ἐξῆς μέτρα: α') ἡ εἰσαγωγὴ τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων εἰς ἅπασας τὰς ἰδρυθησομένης πρακτικῆς σχολάς, λόγῳ τοῦ ἐξαίρετως φρονηματιστικοῦ χαρακτῆρος τῶν μαθημάτων τούτων, β') ἡ ἰδρυσις θέσεως ὀργανικῆς θεολόγου ἐν τοῖς διδασκαλείοις, δεδομένων τῶν ἀριστεριζουσῶν τάσεων πολλῶν σημερινῶν δημοδιδασκάλων, ὁμοίως δὲ καὶ θέσεως εἰδικῆς ἐπιθεωρητοῦ τῶν θεολόγων τῆς Μ. ἐκ-

παιδείσεως, ὡς καὶ εἰδικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβούλου, οἱοὶ ὑπάρχουσι διὰ πάσας τὰς εἰδικότητας.

Μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ

Ο ΚΟΣΜΗΤΩΡ  
Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

## ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ

Ἐπισημὴν εἰς τὴν παροῦσαν ἀνταπόκρισιν λαμβάνω ἐκ τοῦ τελευταίου τῆς «Ἐκκλησίας» φύλλου. Ἄνεγγων καὶ ἐγὼ μετ' ἴσης καταπλήξεως καὶ οἱ ἄλλοι ὁμοπίστοι καὶ ὁμοέθνεῖς μου τὴν ἱερόσυλον ἀπάλειψιν ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ συντάγματος τῆς χώρας μας τῆς προσευχῆς καὶ ἐπικλήσεως τῆς Παναγίας καὶ Ζωοποιοῦ Τριάδος. Φρονῶ δὲ ὅτι οἱ πρωτεργάται τῆς οἰκτρᾶς αὐτῆς χειρονομίας δὲν προσέβαλον κυρίως τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ αὐτὴν ταύτην τὴν ψυχὴν του. Διότι ἡ ψυχὴ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς μας ὑπηγόρευε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας τὸν ἀπλαστον Ἕλληνα τῶν βουνῶν καὶ τῶν πτωχῶν χωρίων καὶ ἐρημιωμένων πόλεων νὰ λέγῃ καὶ νὰ γράφῃ τὸ «σταυρὲ, βοήθει μοι» πρὶν ἀρχίσῃ κάθε ἐργασία, καὶ ἡ ψυχὴ τῆς μαρτυρικῆς φυλῆς μας πάλιν ἦτο ἐκεῖνη ἡ ὁποία ἐνέπνευσε τοὺς πρώτους εὐσεβεῖς συντάκτας τοῦ συντάγματος ἡμῶν νὰ θέσουν ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ: «Εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαίρετου Τριάδος». Καὶ θὰ ἔπρεπε ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ πάλιν ἀποτινάσσουσα τὸν λήθαρον τῆς ἀδιαφορίας νὰ ἐγεγῆτο πλῆρης μένους καὶ δρυῆς καὶ νὰ ἀξιώσῃ τὴν ἐπανάθεσιν τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ βωμοῦ μας, ἀπὸ τοῦ ὁποίου βέβηλοι χεῖρες τὰ κατέρριψαν καὶ βάρβαροι πόδες τὰ κατεπάτησαν. Διότι ὅταν ἐπιζητῆται ἡ κατάπνιξις τῆς ψυχῆς τοῦ ἔθνους, καὶ ὅταν ἀποτολμᾶται ἐπιβολὴ καὶ κάκωσις καὶ ἐξευτελισμὸς τοῦ Παντίμου καὶ Μεγαλαρχεποῦς Ὀνόματος τῆς Παναγίας καὶ Ζωοποιοῦ Τριάδος, πᾶσα ἐξέγερσις ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἐπιτρέπεται καὶ δὴ καὶ ἐπιβάλλεται, καὶ πᾶσα τιμωρία κατὰ τῶν ἀδικούντων δικαιολογεῖται. Τοιαύτην χειρονομίαν θὰ τὴν ζηλώσουν, εἶμαι βέβαιος, καὶ αὐτοὶ οἱ ἐρυθροὶ δικτάτορες τῆς Ρωσίας, κατ' ἀπομίμησιν τῆς νοοτροπίας τῶν ὁποίων, ἀναμιφιβόλως, καὶ ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀπάλειψις ἐγένετο.

Ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος, δυστυχῶς, ἐν μοίρᾳ Καρὸς ἔθεσεν ἀνέκαθεν τὴν πρόνοιαν περὶ τῆς προαγωγῆς τοῦ θρησκευτικοῦ συναίσθηματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὑπάρχει εἰς τὴν Εὐρώπῃ ἡ ἀριστερίζουσα μερίς, ἣτις εὐνοεῖ τοιαύτης ἐνεργείας. Ἡ μεγάλη ὁμοσ πλειονότης τῶν ὑγιῶν πολιτικῶν καὶ εὐγενῶν τῆς δημοσίας γνώμης κάμνει ὅτι εἶναι δυνατὸν πρὸς τὸνάσιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναίσθηματος τοῦ λαοῦ καὶ ὑποστηρίξιν πάσης κινήσεως σκοπὸν προτιθεμένης τὴν διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐξυγιάνσιν τῆς κοινωνίας καὶ περισώσιν τῶν αἰώνιων ἀρχῶν τῆς θρησκευτικότητος, τῆς οικογενειακῆς ἐνότητος καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης, ἐπὶ τῶν ὁποίων πᾶσα εὐνομουμένη ὁμὰς ἀνθρώπων στηρίζεται. Ὡς

πρόχειρον παράδειγμα δύναμαι νὰ προσαγάγω τοὺς πολιτικούς τῆς Ἀγγλίας, περὶ τῶν βαθέων θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῆς πλειονότητος τῶν ὁποίων καὶ ἄλλοτε μοι ἐδόθη ἀφορμὴ ὅπως ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων ὁμιλήσω. Ἐπειδὴ δὲ πολὺς καὶ ἐπ' ἐσχάτων λόγος ἐγένετο, ἐξ ἀφορμῆς τῆς συγκλήσεως τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῆς ἀκηδίας τῶν ἐκάστοτε κυβερνώντων περὶ τοῦ ἔργου καὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, σκόπιμον θεωρῶ ὅπως παραθέσω κατωτέρω ἀποσπάσματα ἐκ λόγου, τὸν ὁποῖον τῆ 8 Ὀκτωβρίου ἐν. ἔτ. ὁ Λόυδ Τζῶρτζ ἐξεφώνησεν εἰς συγκέντρωσιν, ἣτις ὁργανώθη ὅπως δεξιωθῆ τὸν προϊστάμενον τοῦ City Temple αἶδου. Dr F. W. Norwood, ἐπιστρέψαντα ἐκ περιουσίας του ἀνά τὸν κόσμον ὅλον 16 μῆνας διαρκέσαν. Ὁ διαπρεπὴς Οὐαλλὸς μὲ τὴν χαρακτηρισίζουσαν αὐτὸν δύναμιν λόγου ὁμιλεῖ περὶ κηρύγματος καὶ Ἱεροκηρύκων, καὶ τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον δύναται ἡ Ἐκκλησία νὰ διαδραματίσῃ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου.

«Ἄνεκαθεν ἐνδιαφέρομαι ζωηρῶς διὰ τοὺς καλοὺς ἱεροκήρυκας καὶ τὸ δόκιμον κήρυγμα—εἶπεν ὁ Λόυδ Τζῶρτζ—Ἄγαπῶ νὰ ἀκούω αὐτὸ καὶ εἶμαι βαθέως πεπεισμένος περὶ τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ ἄμβων ἀποτελεῖ οὐσιῶδες μέρος εἰς τοὺς παράγοντας ἐνὸς ὑψηλοῦ πολιτισμοῦ. Ὅταν ἡ ἀνθρωπότης τείνῃ νὰ βυθισθῆ εἰς τὸ τέλμα τῆς ἀπολαύσεως καὶ τοῦ ὕλισμοῦ, μόνον οἱ μεγάλοι ἱεροκήρυκες δύνανται νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτὴν εἰς τὴν εὐθειαν. Τὸ λογικὸν τότε καὶ ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα περὶ αὐτοσεβασμοῦ καὶ καλῶς ἐννοουμένου προσωπικοῦ συμφέροντος, δὲν δύνανται νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπ' αὐτῆς. Διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἐκ τῆς ὁποίας ἔχει ἀποκλίνῃ, ἀπαιτεῖται ἔκκλησις πρὸς τὴν συνείδησιν, πρὸς τὴν ψυχὴν τῆς. Ὅταν τὸ ἄρμα τῆς ἀνθρωπότητος κολλήσῃ εἰς τὸ τέλμα, ὅπως συμβαίνει νῦν, οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὸ ἐκεῖθεν εἰ μὴ μόνον τὸ δόκιμον κήρυγμα, τὸ ὁποῖον ἀπευθύνεται εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸ λογικὸν συγχρόνως. Κατάγομαι ἀπὸ χώραν (Οὐαλλίαν), ἣτις ὀφείλει περισσότερα εἰς τοὺς ἱεροκήρυκας τῆς, παρὰ εἰς τοὺς στρατιωτικούς καὶ τοὺς πολιτικούς τῆς. Λέγεται ὅτι ὁ κόσμος δὲν ἐπισκέπτεται τοὺς ναοὺς ὅπως καὶ πρότερον. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι οἱ καλοὶ ἱεροκήρυκες πάντοτε ἔχουν καλὸν ἀκροατήριον. Ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ στάσις τῆς κοινωνίας ἀπέναντι τῆς θρησκείας, ὁ κόσμος πάντοτε τρέχει νὰ ἀκούσῃ καλὸν ἱεροκήρυκα καὶ κήρυγμα δόκιμον. Ὁ κ. Μουσολῖνι ὁμιλεῖ περὶ μορφώσεως καὶ διαπαιδαγωγήσεως τῶν τέκνων τῆς Ἰταλίας κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ γνωρίζουν νὰ χρησιμοποιοῦν καλῶς τὰ ὄπλα. Θέλει δὲ νὰ ἐναρμονίσῃ τὰς ψυχὰς τῶν νέων ὄχι πρὸς τὴν εἰρήνην, ὄχι πρὸς τὴν καλὴν προαίρεσιν καὶ εὐδοκίαν ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ὄχι πρὸς τὴν συναδέλφωσιν, ἀλλὰ πρὸς τὸν φόνον. Πρέπει νὰ μάθουν νὰ χειρίζονται τὰ ὄπλα καὶ νὰ κοσμοῦν αὐτὰ μὲ δάφνας μὲν ἂν αἱ περιστάσεις εἶναι δι' αὐτοὺς εὐνοϊκαί, μὲ λόγχας δὲ μόνον ἐφ' ὅσον δὲν παρουσιάζεται περιπτώσις πολέμου. Ὁ κόσμος ὁμοιάζει πρὸς μάνδραν εἰς τὴν

ὅποιαν ζοῦν θηρία' τὰ κράτη ὑποβλέπουν ἄλληλα βρυσχόμενα καὶ ἐπιδεικνύοντα πρὸς ἄλληλα τοὺς δ-δόντας των. Εἰς πᾶσαν στιγμὴν μία χειρονομία σφα-λερὰ ἢ παρεξηγήσιμον διάβημα θὰ ἠδύνατο νὰ τὰ κάμῃ νὰ ὁρμήσουν καὶ πάλιν ὅπως καταπνίξουν ἄλ-ληλα. Ἐχομεν ἀνάγκην ὅσω τὸ δυνατόν περισσοτέρων ἱεροκηρύκων εἰρήνης. Ἄλλοι κινητοποιοῦν στρατοὺς, ἐτοιμάζουν τηλεβόλα καὶ θανατηφόρους βόμβας, ἄς κινητοποιήσωμεν ἡμεῖς τὰς δυνάμεις τῆς εἰρήνης. Κατὰ τὸ 1914 ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ πόλεμος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀποφευ-χθῆ. Ποῖος δὲ ἦτο ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἠδύνατο νὰ τὸν σταματήσῃ; Κατὰ τὴν γνώμην μου οὐδεὶς ἄλλος, εἰ μὴ μόνον αἱ χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι. Ἀναπολῶν τὸ παρελθὸν ἀναμνησκόμεθα ὅτι οὐδεμία κυβέρνη-σις ἠθέλε τὸν πόλεμον. Καὶ αὐτὴ ἡ Γερμανικὴ ὡς κυβέρνησις δὲν τὸν ἐπεθύμει. Ἡ εὐθύνη τοῦ πολέ-μου βαρύνει τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς δι-πλωμάτας. Ἀμφότεροι ἠστούχησαν. Οἱ διπλωμάται ἔ-πραξαν ἐλάχιστα' αἱ χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι οὐδέν».

Ἡ χριστιανικὴ Ὁρθόδοξος Ἑλλάς τοιούτων πολι-τικῶν καὶ διπλωματικῶν ἔχει ἀνάγκη. Πολιτικῶν εὐ-θέων, εἰλικρινῶν, διαπνεομένων ὑπὸ τῆς ἀδόλου ἐπι-θυμίας ὅπως ἐξυπηρετήσωσι τὸν τόπον ὅλαις δυνάμει-σιν, ἐχόντων ὅλας τὰς ἀρετὰς ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας μόνον βαθεῖα θρησκευτικότης δύναται νὰ παραγάγῃ. Πολιτικῶν, οἱ ὅποιοι δὲν περιβάλλονται ἅπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους τὴν ἐπίσημον στολήν των διὰ νὰ παραστοῦν εἰς ἐπίσημόν τινα δοξολογίαν ἢ κηδεῖαν ἢ τελετὴν ἐ-πιμνημόσυνον, ἀλλὰ πολιτικῶν οἱ ὅποιοι αἰσθάνον-ται τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς καθημερινῆς προσευ-χῆς καὶ ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ θεοῦ, τῆς μεταλή-ψεως τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων κατὰ τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους, τὰς ὁποίας ὥρισεν ἡ Ἐκκλησία, τῆς ἀνα-γνώσεως καὶ μελέτης τῆς ἁγίας Γραφῆς.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τοῦ σημερινοῦ καταντήματος, ἐκδήλωσις τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ μνημονευθεῖσα ἀπάλειψις, ἢ ἀπόστασις εἶναι τερα-στία, εὐγλώττως διαλαλοῦσα ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος οὐδὲν ἀπολύτως δύναται νὰ ἀναμένῃ ἐκ τῆς Πολιτείας. Τὰ πράγματα αὐτὰ θὰ ἀναγκάσουν τὴν Ἐκκλησίαν νὰ λύσῃ τὰ τε ἀικονομικά καὶ τὰ πνευμα-τικά προβλήματα τῆς διὰ τῆς προσφυγῆς εἰς τὸν λαόν, διὰ τῆς προσπιθείας ὅλων ὅπως διὰ κλήρου ἐμπνευσμένου πρὸ παντὸς καὶ ἀναγεγεννημένου, ζῶν-τος τὰς εὐαγγελικὰς ἀληθείας καὶ λάμποντος διὰ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ παραδείγματός του, φωτίσῃ τὸν λαόν, καὶ ἔπαναφέρῃ τοῦτον εἰς Χριστόν.

Λονδῖνον, Νοέμβριος, 1931

† Ο. Μ. ΑΡΧΙΜ. ΜΙΧ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

### Ἡ σημασία του.

Βαθεῖα ἐπίρρηξεν ἡ παρὰ τῆ κοινῇ γνώμῃ ἐντέτοι-σις ἐκ τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλη-σίας» δημοσιευθέντος ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Συνό-δου πρὸς τὴν κυβέρνησιν περὶ τοῦ λεγομένου πα-λαιομερολογικοῦ ζητήματος. Ὁρθῶς ὑπὸ τοῦ σώ-

φρονος τύπου τὸ ἐγγράφον τοῦτο ἐξακριβώθη ὡς «βαρυσήμαντον γεγονός» σημεῖον «ἓνα σταθμὸν εἰς τὴν ἐξέλιξιν ἐνὸς ἀξιοθρηνητοῦ ζητήματος, ἀπει-λοῦντος νὰ κλονίσῃ πρόρριζα τὸ κῆρος τόσον τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ τοῦ Κράτους καὶ νὰ διχάσῃ διὰ παντὸς τοὺς Ἕλληνας ὀρθοδόξους», ἀλλ' ἄρα καὶ ὡς «βαρεῖα καταγγελία ἐναντίον τοῦ λησμονήσαντος τὰς βασικὰς ὑποχρεώσεις του ἑλληνικοῦ Κράτους». Αὐστηρῶς τὴν κραυγὴν ταύτης τῆς ἀπογνώσεως, τὴν ὅποιαν οἰκνύει ἡ Ἐκκλησία πρὸ τῆς ἀδιαφο-ρίας τῆς Πολιτείας ἐνώπιον ἐνὸς πραγματικοῦ καὶ τραγικοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ σχίσματος, τοῦ ὁποίου ὁ κύριος αἴτιος εἶνε αὐτὸ τοῦτο τὸ Κράτος, ὑπάρ-χον ἐφημερίδες τινὲς παραδόξως ἐβρίσκουσαι ὑπερ-βολικῆν, θεωροῦσαι τὸ ζήτημα ὡς τάχα ἀπλοῦν «ζήτημα τάξεως» καὶ «τυπικῆς διαφορᾶς» μεταξὺ ὀρθοδόξων πολιτῶν, ἐνῶ οὐδέποτε ἠπέειλε τὸν ἑλ-ληνικὸν λαὸν σοβαρώτερον σχίσμα, τὸ ὁποῖον, πρὸς τῆ θρησκευτικῆν του πλευρᾶ, ἔχει καὶ ἐθνικὸν χαρα-κτῆρα καὶ γενικώτερον μὲν, μάλιστα δὲ ὡς ἐκ τῶν κινδύνων τοὺς ὁποίους ἐγκιμονεῖ διὰ τὴν Μακεδο-νίαν. Εἶνε δὲ περιέργον, ὅτι τὴν μεγάλην τοῦ ζητή-ματος σοβαρότητα παρουσιάζονται μὴ ἀντιλαμβανό-μενα σοβαρὰ τοῦ ἡμετέρου τύπου ὄργανα, τὰ ὁποῖα εἶνε κάλλιστα εἰς θέσιν, ἐὰν ἀποβλέψουν πρὸς τὰ πράγματα ἄνευ προκαταλήψεων, νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν πραγματικότητα.

### Ἀπίστευτον.

Σύμπας ὁ ὀρθόδοξος κόσμος ἀπέμεινε κρυολε-κτικῶς ἐμβρόντητος ἐκ τῆς ἀπιστεῦτον ἐκ Κωνσταν-τινουπόλεως εἰδήσεως, καθ' ἣν διὰ νομοσχεδίου κατατεθέντος εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν τῆς Ἀγκύρας θὰ ἀπαγορευθῆ εἰς τοὺς ἐν Τουρκίᾳ κληρικοὺς πάν-των ἀνεξαιρέτως τῶν ἐν τῷ κράτει θρησκευμάτων νὰ φέρουν τὸ ἱερατικὸν των ἔνδυμα ἔξω τῶν ναῶν καὶ τῶν τεμενῶν. Καὶ εἶνε ἐδεξήγητος ἡ μεγάλη ψυχικὴ ταραχὴ τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ πληρώμα-τος ἐκ τοῦ καταπληκτικωτάτου τούτου νομοσχεδίου, διότι πρὸς τὸ ἱερὸν σχῆμα τοῦ κλήρου του, τὸ ὁ-ποῖον ἐσεβάσθησαν καὶ τὰ τρομακτικώτερα τουρκι-κὰ καθεστῶτα, ἐπιδεικνύεται ὑπὸ τῆς σημερινῆς φιλῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους Τουρκίας προφανῆς προσβολή, διότι τοῦτο ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ὑ-πῆρξε τὸ σύμβολον τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Θέλομεν νὰ ἐπιζώμεν ὅτι ἡ Τουρκία θὰ θελήσῃ νὰ ἀντιληφθῆ ὅτι ἐχθρικώτερον κατὰ τῶν ἱερωτάτων τοῦ ἑλληνισμοῦ πλήγμα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπισηθῆ.

### Ἡ μεγάλη ἀνάγκη.

Ἡ ἐκ τῆς οικονομικῆς κρίσεως τῆς ἐποχῆς με-γάλη στενωχωρία τῶν ἀπορωτέρων τάξεων ἐπιβάλ-λει εἰς τοὺς ὁποσοδήποτε ἐδποροῦντας νὰ μνησθοῦν τῆς δοκιμασίας τοῦ πληροῦ, μάλιστα τώρα, ὅτε ἡδὴ ἤρξατο ὁ χειμὼν, καὶ αἱ στερησεις παρουσιάζονται καὶ περισσότεραι καὶ ὀδυνηρότεραι. Ἡδὴ μεγάλη ἐκ προκοίτων ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἀπέλυσεν ἑκκλησι-ακὰς πρὸς τὸν λαὸν ὅπως ἐπιδειχθῆ ἢ ὑπὸ τῶν χριστιαν-

νικῶν αἰσθημάτων ἐπιβαλλομένη ἀλληλεγγύη πρὸς τὰς ἑκατοντάδας τῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν, τὰς δ-ποιίας ἐπλήξε δεινῶς ἡ τελευταία πρωτοφανῆς θεομηρία, δὲν ἐπάρχει δ' ἀμφιβολία ὅτι πάντες θὰ πράξουν τὸ καθήκον των. Ἀλλὰ τὸ καθήκον τοῦτο ἔχει πολὺ ἐνδοτέραν ἔκτασιν· διότι ἡ περιθάλψις πρέπει γὰρ ἐπεκταθῆ καὶ πολλὰ πέραν τῶν θρημάτων τῶν τελευταίων πλημυρῶν καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος. Ἀνάγκη λοιπὸν γὰρ μὴ ἀναμετρουῖ οἱ χριστιανοὶ εἰδικὰς ἐκκλήσεις, ἀλλὰ γὰρ τείνουσιν εὐχόσιν οὕς πρὸς τὴν ἔνδοθεν ἔκκλησιν τῆς ἰδίας τῶν καρδίας καὶ γὰρ σπεύδουσιν ἀνθρώπινοι εἰς ἀνακούσιν τῆς δυστυχίας.

#### Τὰ θρησκευτικὰ ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας παριστάμεθα μάρτυρες ἐνὸς ἀτόπου μεταξὺ τῶν ἀδιορίστων φιλολόγων καὶ θεολόγων ἀνταγωνισμοῦ, ὅστις ἔσχεν ἔτι ἀτοπώτερον ἀντίκτυπον εἰς τὰς τάξεις τῶν φοιτητῶν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, προβάτων εἰς «ἀπεργίαν» πρὸς ἐκβιασμόν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ εἰς ἀναρμούστους κατὰ τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐκδηλώσεις. Τῆς ἀνωμαλίας ταύτης παραίτιος ἐγένετο ὁ περὶ διορισμοῦ φιλολόγων καὶ θεολόγων εἰς τὰ ἡμιγυμνάσια νόμος τῆς πολυθρολήτου «ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως» τοῦ 1929, ὁ ἀποκλείσας ἐξ αὐτοῦ τοὺς δευτέρους παρὰ τὸ δί-καιο, τὴν λογικὴν καὶ τὴν μακροτάτην τῆς ἐλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως παράδοσιν. Ὁ νόμος οὗτος ἐδέησε κατόπιν γὰρ ἀποκατασταθῆ ὁπωςδήποτε εἰς τὴν παλαιὰν παράδοσιν, ἀλλ' ἡ στενότης τῶν ἐκπαιδευτικῶν θέσεων μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Σχολαρχείου ἐπέβαλλε τοὺς διορισμοὺς τῶν τε φιλολόγων καὶ τῶν θεολόγων εἰς τὰ ἰδρυθέντα ἡμιγυμνάσια κατὰ τινὰ λογικὴν ἀναλογίαν. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπανεπιλημμένως συσχεφθεῖσα, προσβῆ εἰς τὴν διαφώτισιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐπὶ τῆς πραγματικῆς θέσεως τοῦ ζητήματος, προχθὲς δὲ ἐπιτροπὴ αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Κοσμητοροῦ τῆς ἐπέδωκεν εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἐν ἰδιαίτερά μετ' αὐτοῦ συναντήσῃ τὸ ἀλλαχού τοῦ παρόντος φύλλου δημοσιευόμενον ἐκδούνημα, διὰ τοῦ ὁποίου διασαφεῖται πλήρως τὸ δίκαιον τῶν θεολόγων. Δυστυχῶς τὸ ζήτημα ἐξεμεταλλεῦθη μεταξὺ τῶν φοιτητῶν καὶ ἡ κομμουνιστικὴ παρ' ἡμῶν προταγάνδα, ἣτις ἐξώθησε φοιτητὰς τινὰς τῆς Φιλοσ. Σχολῆς γὰρ διανείμωσιν εἰς τὰς φοιτητικὰς τάξεις τῆς κομμουνιστικῆς προκηρῦξεις, δι' ὧν χαρακτηρίζεται ὁ κείμενος σχετικὸς νόμος ὡς «ἀντιδραστικὸς», οἱ «παπάδες» καὶ οἱ «θεολόγοι» ὡς «ἀφισιόντες τοὺς μαθητὰς πρὸς θρησκευτικὰ κηρύγματα» καὶ «ρίχνοντες αὐτοὺς στὴν ἀμάθεια καὶ στὸ σκότος τοῦ Μεσαίωνα», ὁ «ἀγῶν» τῶν φιλολόγων ὡς «ἀγῶνας τῆς Ἐπιστήμης ἐναντία στὴν Παπαδοκρατίαν» κτλ., καὶ προτρέπονται οἱ φιλόλογοι «γὰ ἀγωνισθοῦν» στὸ πλεονὸ ὅλων τῶν φωτισμένων διανοουμένων καὶ τῶν ἐργαζομένων τῆς Ἑλλάδος γὰρ τὴν κατάργησιν τῆς κηδεμονίας τῆς Ἐκκλησίας πάνω στὴν Ἐκπαίδευσιν» κτλ. Τὰ λυπηρὰ ταῦτα φαινόμενα ἔχει καθήκον γὰρ προσέξῃ ἡ Πολιτεία, ἐγνωῦσα καλῶς ὅτι ὅσον πλουσιωτέρα

καθίσταται ἡ θρησκευτικὴ τῶν ἑλληνοπαίδων μόρφωσις καὶ διαπαιδαγώγησις, τόσῳ ὀλιγότερον ἔδαφος θὰ εὐρίσκουν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν τὰ τοιαῦτα κηρύγματα.

\* Ἡ «Ἐστία» ἀνέγραψεν ὅτι ἀθηναῖοι ἐκδραμόντες εἰς τὴν μονὴν τοῦ ὁσίου Λουκά προσεκόμισαν εἰς τὰ γραφεῖά τῆς δεκάδας ψηφίδων «εἰς ἀπόδειξιν ὅτι τὰ μωσαϊκὰ τοῦ μοναχικοῦ βυζαντινοῦ ἀριστουργήματος εὐρίσκονται εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν», ἐλληροφάρσιν δὲ ὅτι τὰς ψηφίδας ταύτας περιουνέλαξαν ἀπὸ τὸ δάπεδον, εἰς τὸ ὁποῖον καταπίπτουν ἐκ τῶν ἀποσυντιθεμένων μωσαϊκῶν. Πάντως ἡ ἀρμόδια ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία θὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς στερωσέως τῶν μωσαϊκῶν, ὡς καὶ περὶ τῆς καλῆς συντηρήσεως ἐν γένει πάντων τῶν βυζαντινῶν μνημείων τῆς χώρας.

\* Εἰδήσις ἐξ Ἀργυροκάστρου ἀναφέρει, ὅτι ὁ διορισμὸς ἐγγάμου ἱερέως ὡς μητροπολίτου Ἀργυροκάστρου προὐκάλεσε διαμαρτυρίαν τοῦ ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ, ὅστις διατελεῖ ἀνάστατος ἐκ τοῦ πραξικοπήματος τούτου.

\* Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῆς ἐν Ἀμερικῇ Προτεσταντικῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας συνελθοῦσα τῇ 19 παρελθόντος Ὀκτωβρίου ἐν Atlantic City ἐξέδωκε τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἡμερολογίου: «Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν γενόμενα μελέται καὶ ἔρευναι ἐνεφάνισαν τὴν πολὺ μείζονα μερίδα τῆς κοινῆς γνώμης εὐνοοῦσαν τὴν μονιμοποίησιν τοῦ Πάσχα καὶ τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ ἡμερολογίου ὅτι ἡ προτεινομένη διὰ τὴν 8 Ἀπριλίου μονιμοποίησις τοῦ Πάσχα, κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ Παγκοσμίου ἡμερολογίου, πλησιάζει περισσώτερον πρὸς τὴν πραγματικὴν ἡμερομηνίαν τοῦ πρώτου Πάσχα, κατὰ τὰς ἐξακριβώσεις τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων ὅτι τὴν ἀποδοχὴν τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης εὐνοοῦσιν ἢ ἢ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ὅλης σχεδὸν χριστιανωσύνης κατὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ ἔτους εἰς 12 μῆνας καὶ τὴν ἰσοφάρισιν τῶν τετάρτων τοῦ ἔτους ὅτι, μερικώτερον, ἢ ἐνόητος τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας συμβιβάζεται πρὸς τὴν ἡμερολογιακὴν ὁμοιομορφίαν ὡς ἐπιθυμοῦσι ταύτην οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς καὶ ἄλλοι μεγάλοι κλάδοι τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ ταῦτα ἀποφασίζομεν ὅπως, ἐφ' ὅσον καὶ πᾶσαι αἱ μεγάλα ἱστορικαὶ κοινότητες δεχθῶσι τὰς προτεινομένας μεταβολὰς ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Προτεσταντικῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας ἐπιδοκιμάζει τὴν ὀριστικὴν μονιμοποίησιν τοῦ Πάσχα κατὰ τὴν 8 Ἀπριλίου ἐν μετερρυθμισμένῳ ἡμερολογίῳ δεχομένη τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους εἰς 12 μῆνας κατὰ ἴσα τετάρτα, τῆς ἀποφάσεως δὲ ταύτης διαβιβασθῶσιν ἀντιγραφαὶ πρὸς τὸν Σεβ. Λόρδον Ἀρχιεπίσκοπον Καντέρβουρι, τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, τὸν Ἀγιώτατον Πάπαν Πίον Θ', τὸν Πρῶτον τοῦ Παγκοσμίου Χριστιανικοῦ Συμβουλίου «Ζωῆς καὶ Ἔργου», τὸν Γραμματέα τοῦ Κράτους τῶν Ἰνωμένων Πολιτειῶν καὶ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

## ΧΡΟΝΙΚΑ

### ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνήλθεν εἰς τὰς τακτικὰς συνεδρίας κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομίδα.

— Ἐκτὸς ἄλλων ἀπησχόλησεν αὐτὴν ἡ ἐκ Τουρκίας εἰδησις περὶ καταθέσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομοσχεδίου καθ' ὃ ἐπιβάλλεται εἰς πάντα ἀνεξαρτήτως πάσης θρησκείας λειτουργοὺς γὰρ μὴ φέρωσι τὸ ἱερατικὸν σχῆμα ἐκτὸς τῶν ναῶν. Ἡ εἰδήσις συνετάραξε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαόν. Ὄθεν ὁ Μακ. Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐξέφρασε πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν τὴν βαθυτάτην θλίψιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρεκάλεσε αὐτὸν ὅπως ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα παρὰ τῆ τουρκικῆ Κυ-

βερνήσει να εξαιρεθῇ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ὁ ἕπ' αὐτὸν ἱερός Κλήρος μέτρου θίγοντος τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα.

— Ὁ Σεβ. Δράμας ἐπέδωκεν ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν τὸ περὶ ἡμερολογίου ἔγγραφο καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα μετὰ τὴν μελέτην αὐτοῦ ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὰς ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ ἔγγραφο δημοσιευθὲν καὶ διὰ τοῦ ἡμερησίου τύπου προὐκάλεσε μεγάλην αἰσθησὶν παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ, συζητεῖται δ' ἐπιζωηρῶς ὑπὸ τοῦ τύπου.

— Ὁ Σεβ. Σπάρτης ἀπέστειλε τηλεγραφικὴν διαμαρτυρίαν πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν καὶ τὸν κ. ὑπουργὸν τῶν Θρησκευμάτων, περὶ τοῦ ἐσχάτως ψηφισθέντος Νόμου περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ἐν ᾧ ὑπάρχει διάταξις, καθ' ἣν ἐπιτρέπεται ἀπαλλοτριώσις μοναστηριακῶν κτημάτων ἐγγὺς Κοινοτήτων κειμένων. Τὸ τηλεγράφημα, κοινοποιηθὲν καὶ τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Ἐξοχώτατος Κυρίως Πρωθυπουργὸν καὶ ὑπουργὸν Παιδείας, Ἀθήνας.— Διαμαρτυρούμεθα ἐντόνως ἐκ μέρους Ἱεροῦ Κλήρου καὶ χριστιανῶν ἡμετέρας περιφέρειας κατὰ διατάξεως ἄρθρου 76 νεωστὶ ψηφισθέντος Νόμου περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ἀπειλούσης ἀπογύμνωσιν Ἐκκλησίας περιουσίας τῆς καὶ ἐσχάτην πενίαν ἐφημεριακοῦ Κλήρου. Ἀξιοῦμεν παρὰ Κυβερνήσεως ἄμεσον κατάργησιν διατάξεως ταύτης πρὸς πρόληψιν σοβαρῶν ἀνωμαλιῶν καὶ μεγάλων συμφορῶν Ἐθνους καὶ Ἐκκλησίας».

— Ὡσαύτως ὁ Σεβ. Φωκίδος ἀπέστειλε τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα: «Ἐξοχώτατον Πρωθυπουργόν. Ἀθήνας.

Ἐπιψηφίσει ἐσχάτως Νόμου ἀπαλλοτριούντος περιττέρῳ ἐκκλησιαστικῇ περιουσίᾳ διαμαρτυρούμεθα σεβαστὴν Κυβέρνησιν ἀπεκδεχόμενοι διδρωθῶσιν ἀδικήματος καὶ τετρατισμὸν ἀπὸ ἐλευθερώσεως Κράτους συνεχιζομένης ἀπογυμνώσεως ἀπὸ περιουσίας ἀπαραιτήτου πρὸς ἀναγέννησιν αὐτῆς, ἵνα συνεχίσῃ ἱστορικὴν τῆς ἀποστολῆς».

† Ὁ Φωκίδος Ἰωακείμ

— Ἐπίσης ὁ Σεβ. Διδυμοτείχου ἀπέστειλε τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα: «Κύριον Πρωθυπουργόν. Ἀθήνας.

Διαμαρτυρούμενοι διὰ ψηφισθῆν ἐσχάτως νομοσχέδιον «περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων» μάλιστα διὰ 76 ἄρθρου συντελοῦν εἰς διαρπαγὴν ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ἀνευ ὁποίας ἀδύνατον Ἐκκλησία ἐκπληρῶσθαι ὑψηλὸν κοινωνικὸν ἔθνηκον προορισμὸν τῆς, ποιούμεθα ἐκκλησίαν εὐσεβέφρονα διάθεσιν ὑμῶν, ζητοῦντες κατάργησιν αὐτοῦ».

† Ὁ Διδυμοτείχου Ἰωακείμ

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σύρου δι' ἐπιταγῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης διεβίβασε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ δραχμὰς 3,203,70 ὑπὲρ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τὴν διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος κλπ. ὑποβολὴν σχετικῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἡγουμένουσυμβουλίου τῆς ἱ. μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου ἐπέτρεψε τὴν διὰ δημοπρασίας ἐκποίησιν τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀστικοῦ ἀκινήτου τῆς μονῆς συμφώνως τῷ ἀπὸ 1 Μαρτίου 1932 διατάγματι.

— Μετὰ τὴν διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θήρας ὑποβληθεῖσαν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ σχετικὴν ἀναφορὰν τοῦ ἡγουμένουσυμβουλίου τῆς ἱ. μονῆς τοῦ Προφήτου Ἰλαίου μετὰ τῆς συνημμένης αἰτήσεως τοῦ ἐνοικιαστοῦ Ἡλία Παύλη ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἡ μεταποίησις ὑπὸ τούτου εἰς ἄγρον ἰδίαις δαπάναις τοῦ εἰς θέσιν «Βουταρά» ἀμπελώνας τῆς ὡς ἄνω μονῆς.

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος αἰτήσῃ, διὰ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Σύρου ὑποβληθεῖσθαι, τῶν μισθωτῶν τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἐρμοῦ ἐν Ἀθήναις κειμένου καταστήματος τῆς ἐν Τήνῳ γυναικείας ἱ. μονῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μεντζελοπούλου καὶ Σταυροπούλου ἐνεκρίθη τὴν διὰ μίαν δεκαετίαν παράτασιν τῆς ἐνοικιάσεως τοῦ ἐν λόγῳ καταστήματος ὑπὸ τοῖς ἐκτιθεμένοις ὅροις.

— Προτάσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φλωρίνης ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἡ εἰς ἱεράς χειροτονίας τοῦ Ἰωάννου Παπαλαζάρου διὰ τὸν ξενοφώνων συνοικισμὸν Πύλης.

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῇ αἰτήσῃ αὐτῶν ἐχορήγησε τῷ μὲν Σεβασμ. Μητροπολίτῃ Μαρωνείας δεκαπενθήμερον ἀδειαν ἐν Ἀθήναις δι' ἐπαρχιακὰς καὶ ἀτομικὰς αὐτοῦ

ὑποθέσεις, τῷ δὲ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ἐλευθερουπόλεως ἀδειαν ἐλευθέρως ἐνταῦθα λόγῳ τοῦ ἀσθενούντος πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Καλαβρύτων πενθήμερον ἀδειαν ἀπουσίας εἰς Ἀθήνας δι' ὑπηρεσιακοὺς λόγους, ὡς καὶ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Χαλκίδος διήμερον ἀδειαν ἀπουσίας δι' Ἀθήνας δι' ὑπηρεσιακοὺς ἐπίσης λόγους.

— Κατὰ παράκλησιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἡ Ἐφορεία τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης παρέσχε διευκολύνσεις πρὸς διδασκαλίαν ἐν αὐτῇ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς εἰς τοὺς θεολόγους φιτητάς. Τὴν διδασκαλίαν ἀνέλαβεν ὁ διευθυντὴς τοῦ χοροῦ τοῦ πανεπιστημιακοῦ χοροῦ κ. Α. Λεβαντῆς.

— Ἐπιτροπὴ ἐκ Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Κοσμήτορος αὐτῆς μεταβάσα τῇ παρελθούσῃ Πέμπτῃ παρὰ τῷ κ. Πρωθυπουργῷ ἐπέδωκεν αὐτῷ τὸ ἐν ἄλλῃ σελίδι δημοσιευόμενον ὑπόμνημα τῆς Σχολῆς, ἀνέπτυξε δὲ καὶ προφορικῶς τὰ κατὰ τὸ ζήτημα τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν ἐν τῇ ἐκπαίδευσιν. Τὸ αὐτὸ ἐπεδόθη καὶ τῷ ὑπουργῷ τῆς Παιδείας.

— Διορίσθη ἱερὴ κλήρῳ Λαρίσης, καὶ ἤρξατο τῶν ἱερῶν κηρυγμάτων τοῦ ὁ πυχλοῦχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου κ. Θωμᾶς Σαράφης.

— Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐνεκρίθη τὴν ἀνομοίην συντάξεως γήρατος ἀναπηρίας καὶ προώρου θανάτου εἰς τοὺς κάτωθι τέως ἐφημέριους: Αἰδέα, Ἰωάννην Σταυροπούλου ἐφημέριον (Στενοῦ Μαντινείας) ἱ. μ. Μαντινείας ἐκ δραχμῶν 432, αἰδ. Ταξιάρχην Ἀθανάσιαν (Σηρονομῆς) ἱ. μ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας 332, αἰδ. Κοινῆτινον Καράμπελαν (Γιάννιτσα) ἱ. μ. Βεροίας 294, αἰδ. Ἰάκωβον Ρόζον (Ληξουρίου) ἱ. μ. Κεφαλληνίας 400, Δημήτριον Παπαναστασίου (Καβάλλας) ἱ. μ. Φιλίππων Νεαπόλεως 416, αἰδ. Νικόλαον Μαῖσρον (Κρανιάς-Τυρνάβου) ἱ. μ. Λαρίσης, 243 Πρεσβ. Καλλιόπην Τσοῦμπα (Πειραιῶς) ἱ. Αρχ. Ἀθηνῶν 412, αἰδ. Θεόδωρον Σαλβαρῶν (Μυτιλήνης) ἱ. μ. Μυτιλήνης 330, αἰδ. Παναγιώτην Παπαεργίου (Βουζίνου Δομοκοῦ) ἱ. μ. Φθιώτιδος 432, αἰδ. Δημήτριον Γκούναν (Γερακίου) ἱ. μ. Γυθείου—Οἰτύλου 460, αἰδ. Παναγιώτην Διακόπουλον (Βουνάργου) ἱ. μ. Ἠλείας 432, αἰδ. Εὐθύμιον Ματθίον (Ἀμφίσης) ἱ. μ. Φωκίδος 321, αἰδ. Γεράσιμον Καραζέρην (Ἀκρότας) ἱ. μ. Καλαβρύτων—Αἰγιαλείας 460, αἰδ. Κοινῆτινον Μιχαλάκαιαν (Καλλιάνων) ἱ. μ. Κορινθίας 273, Πρεσβ. Σταματῖναν Τσάγγου (Βαβουρίου) ἱ. μ. Παραμυθίας 250, πρεσβ. Φωτεινὴν Καραμούζη (Βεργαδεῖκων) ἱ. μ. Πατρῶν 261, πρεσβ. Κωστούλαν Φιλοπούλου (Λαγκαδίων) ἱ. μ. Γόρτυνος—Μεγαλοῦπ. 314, πρεσβ. Θεοφάνην Βασιλείου (Κομοτηνῆς) ἱ. μ. Μαρωνείας 335, αἰδ. Πρόδρομον Ποτουριάδην (Βαθυλάκου) ἱ. μ. Σερβίων—Κοζάνης 250, αἰδ. Δημήτριον Κεραμίδαν (Πασσιῶν) ἱ. μ. Ἀργολίδος 504, πρεσβ. Οὐρανίαν Γιαννοπούλου (Μεγαλοπόλεως) ἱ. μ. Γόρτυνος—Μεγ. 260, πρεσβ. Μαρίαν Εὐδαίμονος (Θήρας) ἱ. μ. Θήρας 260, πρεσβ. Εὐαγγελίαν Καστέλη (Τρικιάλων) ἱ. μ. Τρικίης—Σταγῶν 370, πρεσβ. Ἀργυρῶ Παπαϊωάννου (Βασιλικῶν) ἱ. μ. Κασσανδρείας 300, αἰδ. Χρίστον Παπαβασιλείου (Καστοριάς) ἱ. μ. Καλαβρύτων—Αἰγ. 432, αἰδ. Ἐμμανουὴλ Ζαχαριουδάκη (Καλαμιτσίου) ἱ. ἐ. Κυθωνίας—Ἀποκορῶνον 250.

#### ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ἡ ἐν Βαρσοβίᾳ ἀριστύστατος «Ἀδελφότης τῶν ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξων θεολόγων» ἀδείξ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς οἰκίας Ἐκκλησίας ἤρξατο ἐκδίδουσα ἴδιον ὄργανον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀγγελιαφόρος», οὗτινος σκοπὸς εἶνε ἡ περὶ αὐτὸ συσπείρωσις τῶν νεαρῶν θεολόγων πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν πλοῦτου καὶ τῆς ζωικότητος τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ἐν αὐτῷ, ἐκδιδομένη εἰς γλώσσᾳ ρωσικῇ καὶ πολωνικῇ, θά δημοσιεύωνται διάφορα θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἄρθρα, ἐπιθεωρησις τῆς θεολογ. καὶ ἐκκλησ. κινήσεως ἐν ταῖς ὀρθοδόξοις χώραις, εἰδήσεις περὶ τῆς ἑτεροδόξου θεολογίας κλ. Μεταξὺ τῶν μελετῶν τοῦ α' τεύχους (ἐκ σελ. 72) περιέχονται καὶ πραγματεῖαι περὶ ἀνεξαρτησίας τοῦ ἐκκλησ. δικαστηρίου, περὶ τοῦ προγράμματος τῆς διδασκαλίας τῶν

θηρασκευτικῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις, βιβλιογραφία κλ., ὡς καὶ κατάλογος βιβλίων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἔχῃ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ του ὁ ὀρθόδοξος ἱερεὺς.

#### ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Ἐν προσφάτῳ γενικῇ συνλεύσει τῆς ἐν Ἀμερικῇ ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας ἀπεφασίσθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ μυστηριακὴ ἔνωσις μετὰ τῆς ἐκκλησίας τῶν Παλαιοκαθολικῶν. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἐκκλησία εἶνε ἡ ἕκτη αὐτόνομος ἀγγλικανικὴ ἐκκλησία ἡ ὁποία ἀπεδέχθη τὴν ἔνωσιν ταύτην, ἡγεὺς κρίνεται ὡς μεγάλης σημασίας λόγῳ τῆς ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις διαβιώσεως 80.000 παλαιοκαθολικῶν.

#### ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Περὶ μεσοῦντα τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Montreal τοῦ Καναδά ἡ αὐτόθι Λαϊκὴ Κοινωνικὴ Σχολὴ διοργάνωσεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ «ἀντικομμουνιστικὰς ἡμέρας», καθ' ἃς ὑπὸ διακεκομέναν κληρικῶν ἀνεπτύχθησαν τὰ ἀκόλουθα θέματα: Ἡ φιλοσοφία τοῦ μολοσεβισμού, τὸ ἐν Ρωσίᾳ μαρξιστικὸν πείραμα, Ἡ διεθνῆς δράσις τῶν ἀθέων, Ἡ σοβιετικὴ καὶ ἡ χριστιανικὴ ἀντίληψις περὶ τῆς κοινωνίας, Πῶς νὰ προφυλαχθῇ ἡ νεολαία μας ἀπὸ τῶν μολοσεβικῶν ἰδεῶν. Τὰς ὁμιλίαις παρακολούθησαν αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ πολυπληθεῖς ἀχροατήριον.

#### ΕΙΣΦΟΡΑΙ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Πρὸς ἔκδοσιν τοῦ συγγράμματος Β. Ἀντωνιάδου  
«Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν».

Διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φωκίδος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος δραχ. 2.000.—  
Οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Φωκίδος Ἀμβρόσιος 1.000.—  
Σάμου Εὐρηναῖος 1.000.—Δημητριάδος Γερμανὸς 1.000.—  
Σπάρτης Γερμανὸς 500.—Μαντινείας Γερμανὸς 500.—  
Καλαβρῶν Θεόκλητος 500.—Κασσανδρείας Εὐρηναῖος 500.—  
Παραμυθίας κλπ. Γεώργιος 500.—Ἄρτης Σπυρίδων 500.—  
Μαρωονίας Ἀνθίμος 500.—Κοζάνης Ἰωακείμ 500.—  
Σερρῶν Κωνσταντῖνος 500.—Φιλίππων κλπ. Χρυσόστομος 500.—  
Λευκάδος κλπ. Δημήτριος 500.—Πολυανῆς Κύριλλος 500.—  
Φλωρίνης Βασίλειος 500.—Ἐδέσσης Κωνσταντῖνος 500.—  
Ζιχνῶν Ἀλέξανδρος 500.—Γρεβενῶν Γερβάσιος 500.—  
Γόρτυνος κλπ. Προκόπιος 500.—Μεσσηνίας Πολύκαρπος 500.—  
Δρυϊνουπόλεως κλπ. Βασίλειος 500.—Κορινθίας Δαμιανὸς 500.—  
Ἰωαννίνων Σπυρίδων 1.000.—Σιατίστης κλπ. 1.000.—  
Δράμας κλπ. 500.—Πρόφην Λαγκαδᾶ Γερμανὸς 500.—  
Τρικῆς Πολύκαρπος 500.—Κερκύρας Ἀλέξανδρος 500.—  
Ἀλεξανδρουπόλεως Ἰωακείμ 500.—Ἐλασσόνος Καλλίνικος 500.—  
Καρυστίας Παντελεῖμων 500.—Ἠλείας Ἀντώνιος 300.—  
Βεργοῖας κλπ. Πολύκαρπος 250.—  
Γερισσοῦ κλπ. Σωκράτης 300.—Τραπεζοῦντος Χρυσάνθος 1.000.—  
Χαλκίδος Γρηγόριος 300.—Φωκίδος Ἰωακείμ 200.—  
Κεφαλληνίας Γερμανὸς 200.—Ζακύνθου Χρυσόστομος 200.—  
Σύρου κλπ. Φιλάρετος 300.—  
Ἰπτολεμαῖδος Ἰωακείμ 200.—Πρόφην Φλωρίνης Χρυσόστομος 500.—  
Τριφυλίας Ἀνδρέας 200.—Θήρας Ἀνθίμος 300.—  
Λαρίσης Ἀρσένιος 500.—Θεσσαλονίκης Γεννάδιος 500.—  
Μυτιλήνης Ἰάκωβος 1.000.—Ἐλευθερουπόλεως Σωφρόνιος 400.—  
Μηθύμνης Στέφανος 500.—Κυθέρων Δαρόθεος 250.

#### ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἀρχιμ. Δημητρίου Γεωργιάδου, Ἐκατονταετηρὶς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Εἰσοδίων ἐν Πέραν [Κων]πόλεως] 1804—1934. Λόγος πανηγυρικός. (Ἀνατύπ. ἐκ τῆς «Νέας Σιών»). Ἱεροσόλυμα, τύποις Ἰ. Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου, 1934.

Ἐδοστρατίου Χατζηπαυστόλου, Ἡ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ αἱ σύγχρονοι κατευθύνσεις. Ἀνατύπ. ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Φοιτητικοῦ Θεολ. Συνδέσμου. Ἀθήναι, τύποις «Φοῖνικος». 1934.—Μελέτημα εὐσυνειδητον, μαρτυροῦν καλὴν μουσικογνωσίαν καὶ ὀρθὴν τῆς παρ' ἡμῖν μουσικῆς δεοντολογίας ἀντίληψιν.

Δ. γ.

#### ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν ἱερέα Ἰωάννην Μποργελάκη, Κληρικὸν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.  
Ἀγνώστου διαμονῆς.

Καλεῖσαι ὅπως παρουσιασθῆς ἐνώπιον ἡμῶν τῇ 22α Ἰανουαρίου ἐν. ἐτ., ἡμέρα Τρίτη καὶ ὥρα 4 μ. μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱ. Συνόδου, ἵνα ἀπολογηθῆς δι' ἀντικανονικὰ σου πράξεις γενομένας ἐν τῇ ἡμετέρῃ Μητροπολιτικῇ περιφερείᾳ. Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Νοεμβρίου 1934.

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Αἰτωλῆνας Ἱερόθεος

## — Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

### ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ Νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημεριῶν» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἐνορίας Κοκκινολιθαρίου, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. τὰς ἐγγράφους αἰτήσεις των μετὰ τῶν ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ Νόμου (ἄρθ. 83) πιστοποιητικῶν. Ἐν Παραμυθίᾳ τῇ 20 Νοεμβρίου 1934.

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Γεώργιος

Ἱ. Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως καὶ Πωγωνιανῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2 ἐ. ἔ. ἀναφορὰν τοῦ Διευθύνοντος τὴν Ἐνοριακὴν Ἐπιτροπεῖαν Χρυσορράχης ὅτι ἐξεκινήθη ἡ ἐφημεριακὴ θέσις αὐτῆς ὡς καὶ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5439 περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημεριῶν, καλούμενον τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου νόμου προσόντα ὅπως ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς καθ' ἡμᾶς Μητροπόλεως τὰ νόμιμα δικαιολογητικὰ αὐτῶν ἵνα βῶσιν τούτων προκηρῦξομεν τὴν ἐκλογὴν. Ἐν Δελβινίῳ τῇ 30 Νοεμβρίου 1934. Ὁ ἀναπληρῶν τὸν Μητροπολίτην Γεν. Ἀρχιερωτικὸς Ἐπίτροπος Οἰκονόμος Δημήτριος Γκιώκας.

Ἱερὰ Μητρόπολις Φωκίδος

Προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ Νόμου 5439 ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἱερέων πρὸς πλήρωσιν τῶν χηρευσουσῶν ἐνοριῶν. 1) Τολοφῶνας, 2) Ἐρατεινῆς, 3) Περιθειωτίσσης, 4) Πυράς, 5) Σεβεδίκου, 6) Βάριαννης, 7) Τριζωνίων, 8) Ἄνω Μουσούντισσης. Ἐν Ἀμφίση τῇ 22 Νοεμβρίου 1934. † Ὁ Φωκίδος Ἰωακείμ.

### ΑΜΒΩΝ

#### ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδίδεται ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1934  
Περιέχει δὲ κήρυγμα τοῦ Θείου λόγου δι' ἐκάστην  
Κυριακὴν

Συντάκτης: Μιχ. Γαλανός  
Γραφεῖα: Παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ

Συνδρομαί: Διὰ τὰς μονὰς καὶ τοὺς ναοὺς δρχ. 50  
Διὰ τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς ἰδιώτας > 30  
Διὰ τὸ ἑξωτερικὸν σελλ. 4  
Διὰ τὴν Ἀμερικὴν δολλ. 1  
Τὸ φύλλον δρχ. 2

Τύποις «Φοῖνικος», ὁδὸς Σταδίου 44, Ἀθήναι